

Załącznik do Projektu Uchwały Nr.....
Rady Gminy Wieczfnia Kościelna
z dnia2024 roku

**Gminny Program Profilaktyki
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata
2025-2028 dla Gminy Wieczfnia Kościelna**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
Rozdział I Podstawa prawna	4
Rozdział II Charakterystyka uzależnień	6
2.1. Alkohol	6
2.2. Narkotyki	7
2.3. Przemoc	9
2.4. Przemoc rówieśnicza	11
2.5. Uzależnienia behawioralne	12
Rozdział III Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Wieczfnia Kościelna	17
3.1. Dane demograficzne Gminy Wieczfnia Kościelna	17
3.2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	18
3.3. Procedura „Niebieska Karta”	20
3.4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	21
3.5. Rynek alkoholowy	21
3.6. Szkolenia dla pracowników służb	22
3.7. Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych	22
Rozdział IV Badania lokalnych zagrożeń społecznych	24
4.1. Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców	24
4.2. Badania sprzedawców napojów alkoholowych	25
4.3. Dzieci i młodzież	26
Rozdział V Adresaci Programu	28
Rozdział VI Realizatorzy Programu	29
Rozdział VII Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028	29
Rozdział VIII Realizowanie i finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028	35
8.1. Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028	35
8.2. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028	35
8.3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	36

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 zwany dalej Programem stanowi kontynuację działań z obszaru profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy domowej realizowanych corocznie i skierowanych do różnych grup odbiorców w Gminie Wieczfnia Kościelna.

W Programie uwzględniono zadania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 – cel operacyjny 2 pn. „Profilaktyka uzależnień”.

Elementem Programu są również działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym polegające na upowszechnianiu wiedzy dotyczącej powyższej problematyki. Założenia Programu są zgodne z wytycznymi zawartymi w „Rekomendacjach do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w 2024 roku” wydanymi przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Program będzie realizowany od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2028 r. Większość planowanych zadań określonych w Programie ma charakter coroczny i długofalowy.

Rozdział I

Podstawa prawna

Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

W myśl art. 2 ust. 1 ww. Ustawy, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Na podstawie art. 4¹ ust. 1., do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Bezpośrednią podstawę prawną dla sporządzenia i realizacji niniejszego Programu stanowi art. 4¹ ust. 2 w następującym brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r.¹:

2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym

¹ Na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1718).

Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Jak stanowi art. 10 ust. 2a, w gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących. W ramach gminnego programu w szkołach i placówkach systemu oświaty są realizowane w szczególności działania o potwierdzonej skuteczności lub oparte na naukowych podstawach prowadzone w zakresie działalności, o której mowa w ust. 2a. Ustawy.

Oprócz obu ww. ustaw, niniejszy Program został sporządzony i będzie realizowany z uwzględnieniem stosownych przepisów:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1283),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424),
- ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024 poz. 177),
- ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1608 ze zm.; ostu. zm. Dz.U. 2023 r. poz. 1718)
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1449),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642), celem operacyjny 2: Profilaktyka uzależnień.

Rozdział II

Charakterystyka uzależnień

2.1. Alkohol

Alkohol etylowy jest cieczą lżejszą od wody, przezroczystą, o charakterystycznej woni i piekącym smaku. W normalnych warunkach występuje w organizmie człowieka jako alkohol fizjologiczny, w stężeniu nie przekraczającym 0,15 promila. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu². Polskie prawo definiuje: „stan po użyciu alkoholu, gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi od 0,2 do 0,5 promila (lub rejestruje się obecność alkoholu w wydychanym powietrzu na poziomie od 0,1mg do 0,25 mg w 1 dm³)”³.

Działanie alkoholu: alkohol silnie wpływa na mózg oraz układ nerwowy. Pod jego wpływem ludzie mają wrażenie poczucia szczęścia, łatwiej im nawiązywać kontakty z innymi osobami jak i również mają mniejsze zahamowania podczas wyrażania swoich poglądów. Alkohol spowalnia aktywność ośrodkowego układu nerwowego w taki sposób, że informacje wędrują dłużej wzdłuż włókien nerwowych. Pod wpływem alkoholu ludzie stają się bardziej odprężeni oraz są zbyt pewni swoich możliwości, a jednocześnie ich zdolność do reakcji jest obniżona. Mowa staje się bardziej poplątana.

Za najczęstsze powikłania oraz diagnozowane skutki uboczne alkoholizmu uznaje się:

- choroby nowotworowe - przełyku, gardła, ust, trzustki, wątroby;
- upośledzenie systemu trawiennego - podrażnienie przewodu pokarmowego, zapalenie okrężnicy i przełyku, nieżyt żołądka;
- nieprawidłowo funkcjonująca wątroba - żółtaczką, marskość wątroby, zniszczone komórki wątrobowe;
- upośledzenie układu krążenia - niewydolność mięśnia sercowego, zaburzenia rytmu serca, nadciśnienie tętnicze krwi;
- zaburzenia charakteru - drażliwość, agresywność, zły nastrój, bezsenność, osłabienie woli i panowania nad sobą;

² <https://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/szkody-zdrowotne>

³ Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku Art. 2

- padaczka - inaczej drgawkowe napady abstynencyjne, które pojawiają się zwykle u alkoholików, którzy zaprzestali picia lub drastycznie ograniczyli ilość spożywanego alkoholu;
- delirium - czyli majaczenie alkoholowe, które można rozpoznać po takich objawach jak podniecenie, urojenia, zaburzenia snu, napady drgawkowe, wyraźne drżenie mięśniowe oraz omamy wzrokowe i słuchowe.

2.2. Narkotyki

Narkotyk, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka – to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe (opiodowe). Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos” co oznacza odurzenie, senność, uśpienie⁴.

Rodzaje substancji psychoaktywnych:

- Opiaty - do tej grupy należą: kodeina, metadon, heroina, morfina i opium. Do niedawna pojęcia opiaty i opioidy były używane zamiennie. Obecnie opiatami nazywa się substancje narkotyczne wyrabiane z maku lekarskiego (morfina, heroina, opium, kodeina). Natomiast opioidy to termin szerszy obejmujący wszystkie substancje wchodzące w reakcję z receptorami opiodowymi w mózgu, również te wytwarzane sztucznie (np. metadon) oraz przez organizm człowieka (endorfiny, enkefaliny). Heroina – może mieć postać proszku o kolorze wahającym się od białego do brązowego. Heroina może być przyjmowana dożylnie, do nosa w postaci tabaczki lub palona (wdychanie oparów podgrzewanej heroiny). Heroina szybciej niż morfina dociera do mózgu, powodując silniejszy tzw. „haj”. Jest to subiektywne silne uczucie uniesienia, euforii lub ekscytacji odczuwane już w ciągu kilku sekund po wstrzyknięciu heroiny, trwające nie dłużej niż minutę. Pragnienie doświadczenia tych doznań stanowi ważny czynnik motywujący do ponownego sięgania po narkotyk.
- Kanabinole
to grupa substancji sporządzanych z konopi indyjskich lub rzadziej, produkowana syntetycznie. Kanabinole zawierają co najmniej 60 kanabinoidów, z których najaktywniejszym jest tetrahydrokannabinol (THC). Oczekiwany efektem przyjmowania kanabinoli jest zwiększenie uczucia przyjemności, wyostrenie doznań zmysłowych, dlatego często przyjmowane są w weekendy, w trakcie zabaw, przy słuchaniu muzyki. Wyróżnia się: marihuana, haszysz, olej haszyszowy, kanabinole syntetyczne.

⁴ www.kbpn.gov.pl

- Leki uspokajające i nasenne:
 - a) barbiturany to leki, których składnikiem aktywnym są pochodne kwasu barbiturowego, działające tłumiąco na ośrodkowy układ nerwowy. Stosowane są w leczeniu bezsenności i padaczce. Ponieważ łatwo powodują uzależnienie, a różnica między dawką terapeutyczną a toksyczną jest niewielka, sięga się po nie coraz rzadziej;
 - b) benzodiazepiny (np. *Relanium*, *Oxazepam*, *Nitrazepam*) to leki o działaniu uspokajającym, nasennym, zmniejszającym napięcie mięśniowe, stosowane też jako przeciwpadaczkowe.
- Środki pobudzające - głównie to kokaina, amfetamina i jej pochodne oraz kofeina.
 - a) Kokaina to substancja otrzymywana z liści krzewu *Erythroxylon coca*, rosnącego pierwotnie w Ameryce Południowej, gdzie była wykorzystywana przez Indian jako środek zwiększający wydolność fizyczną i niwelujący uczucie głodu. W medycynie stosowana jest od 1884 r. jako środek znieczulający (podana miejscowo, wykazuje takie właściwości). Obecnie zastąpiły ją inne, bezpieczniejsze syntetyczne substancje, bywa stosowana w okulistyce i otorynolaryngologii;
 - b) *Crack* to kokaina oczyszczona z soli. Otrzymuje się go z proszku, który rozpuszcza się w roztworze wodorowęglanu sodu i wody, gotuje i suszy. W porównaniu z innymi formami kokainy crack ma silniejsze, natychmiastowe i krótkotrwałe działanie (5 do 10 minut), szybciej też prowadzi do uzależnienia;
 - c) Amfetamina i jej pochodne (metamfetamina i jej pochodna ecstazy (MDMA)) są syntetycznymi środkami psychostymulującymi o działaniu podobnym do kokainy, powodującymi jednak dłuższe pobudzenie.
- Substancje halucynogenne - w tej grupie znajduje się wiele substancji, zarówno pochodzenia naturalnego jak i syntetycznych:
 - a) Substancje naturalne: grzyby halucynogenne, kaktus (pejotl), białucha dziędzierzawa, sporysz;
 - b) Preparaty syntetyczne: DMT (dimetylotryptamina), MDA, MDMA (ecstasy), etamina, fencyklydina., LSD (dwuetyloamid kwasu lizergowego).
- Lotne rozpuszczalniki

Lotne rozpuszczalniki znajdują się w wielu powszechnie dostępnych środkach takich jak kleje, rozpuszczalniki, rozcieńczalniki, niektóre farby czy aerozole. Substancji występujących w tych środkach i powodujących odurzenie jest wiele, należą do nich m. in.: octany alifatyczne, toluen, benzen, ksylen, aceton, cykloheksan, tetrachlorek węgla, trichloroetylen, aceton amylu,

chlorek metylenu. Użytkownikami lotnych rozpuszczalników są głównie dzieci i młodzież, ponieważ substancje te są tanie i łatwo dostępne⁵.

Skutki działania substancji psychoaktywnych na organizm człowieka:

- wpływają na centralny układ nerwowy;
- przyjmowane są w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju, przeżycia ekstremalnych doznań;
- wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie);
- przewlekłe przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią;
- mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne;
- często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne). Za „narkotyk miękki” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

2.3. Przemoc

Z nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem narkotyków może ściśle współwystępować zjawisko przemocy. W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicji przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;

⁵<http://www.psychologia.edu.pl/czytelnia/126-uzalenie/1408-rodzaje-narkotykow-i-ich-dzialanie-agatapitucha.html>

- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać, czy spełnia następujące 4 warunki:

- jest intencjonalne;
- jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
- doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne⁶.

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

- przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. jej celem jest zadanie osobie doznającej przemocy bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
- przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
- przemoc seksualna – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
- przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
- zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci;
- cyberprzemoc – to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie.

⁶ Tamże.

2.4. Przemoc rówieśnicza

Przemoc rówieśnicza – jest to przemoc doświadczana ze strony rówieśników w okresie szkolnym.

Pionierem badań nad przemocą rówieśniczą jest szwedzki psycholog – Dan Olweus. Przemoc rówieśnicza może mieć (według kwestionariusza Olweusa) dziesięć form:

- przezywanie;
- wykluczanie z grup;
- bicie i kopniaki;
- rozpowszechnianie oszczerczych informacji;
- niszczenie lub zabór własności, w tym środków pieniężnych;
- zmuszanie do wykonywania określonych czynności;
- złośliwe komentarze (zwykle na temat wyglądu);
- komentarze i gesty seksualne;
- rozsyłanie krzywdzących materiałów (głównie przez Internet i telefony komórkowe);
- niespecyficzne formy przemocowe⁷.

Naukowcy wskazują na kryteria, które mogą pomóc rozpoznać, że dziecko doświadcza przemocy rówieśniczej. Dzieci często nie mówią o swojej trudnej sytuacji ani rodzicom, ani nauczycielom, ponieważ:

- „wstydzą się, że są dręczone;
- boją się zemsty sprawców, pogorszenia sytuacji;
- myślą, że nikt im nie może pomóc, czują się bezradne;
- nie wierzą, że ktoś im może pomóc;
- dorośli mówili im, że dręczenie jest częścią okresu dojrzewania;
- boją się, że dorośli zlekceważą ich problem;
- nauczyli się w szkole, że „donoszenie” na rówieśników nie jest w porządku”⁸.

Dlatego też zostały wyodrębnione pewne sygnały, na które rodzice powinni zwrócić uwagę:

- „dziecko wygląda na zdenerwowane i zaniepokojone oraz odmawia odpowiedzi na pytania, co się dzieje;
- skaleczenia i siniaki niewiadomego pochodzenia;
- uszkodzenia ubrania, książek, przyborów szkolnych;

⁷ Joanna Włodarczyk, *Przemoc rówieśnicza. Wyniki Ogólnopolskiej diagnozy problemu przemocy wobec dzieci*, w: *Dziecko Krzywdzone*, nr 3/2013, s.63-67.

⁸ Tamże, s. 13-14.

- pogorszenie wyników w nauce;
- prośby o dodatkowe pieniądze;
- zaginięcia rzeczy osobistych, karnetu na obiad;
- niechęć do chodzenia do szkoły lub nasilenie się tej niechęci;
- wzrost liczby spóźnień do szkoły;
- zmiany nastroju i zachowania, przedłużający się obniżony nastrój;
- brak pewności siebie i zaniżona samoocena, nagły spadek samooceny;
- skargi na bóle głowy i brzucha, choroby;
- problemy ze snem;
- brak kontaktów z rówieśnikami poza szkołą”⁹.

W środowisku szkolnym z kolei nauczyciele powinni mieć na uwadze:

- „trudności z wypowiadaniem się na forum klasowym;
- wycofywanie się z aktywności, jękanie, utrata pewności siebie;
- rezygnowanie z klasowych imprez i wyjazdów;
- samotne spędzanie przerw, niedopuszczanie przez grupę;
- spędzanie przerw w pobliżu dorosłego;
- brak dobrego przyjaciela w klasie;
- bycie wybieranym do drużyny w grach zespołowych jako jeden z ostatnich;
- widoczny smutek i przygnębienie, skłonność do płaczu;
- pogorszenie wyników w nauce”¹⁰.

2.5. Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne to uzależnienie od wykonywania czynności. Oznacza ono brak umiejętności powstrzymania się od wykonywania danej czynności, mimo że wpływa to negatywnie na stan zdrowia osoby uzależnionej, a także jej kontakty z otoczeniem. Wyróżnia się uzależnienie od komputera i Internetu, ale i hazardu, zakupów, jedzenia, telefonu komórkowego itp.

1) Hazard

Pojęcie „hazard” pochodzi z języka arabskiego: „az-zahr” znaczy „kostka”, „gra w kości”. W języku angielskim oznacza ono „ryzyko”, „niebezpieczeństwo”. W słowniku języka polskiego hazard jest określany jako „ryzykowne przedsięwzięcie”, „ryzyko w grze”, „narażanie się

⁹ Tamże, s. 13-14.

¹⁰ Joanna Węgrzynowska, *Dzieci doświadczające przemocy rówieśniczej* Stowarzyszenie „Bliżej Dziecka”, w: *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka* Vol. 15 Nr 1 (2016), s. 13-14.

na niebezpieczeństwo, ryzykowanie”. Osoba, która bierze udział w grze ryzykując pieniądze czy też inne dobra materialne dla zdobycia określonej korzyści jest nazywana hazardzistą¹¹.

„Zgodnie z klasyfikacją ICD–10, patologiczny hazard należy rozpoznać, jeśli w okresie ostatniego roku stwierdzono obecność co najmniej trzech objawów z wymienionych poniżej:

- silna potrzeba lub poczucie przymusu hazardowego grania;
- subiektywne przekonanie o istnieniu trudności w kontrolowaniu zachowań związanych z hazardowym graniem, tj. upośledzenie kontroli nad powstrzymywaniem się od gry oraz nad długością czasu poświęcanego na hazard;
- występowanie niepokoju, rozdrażnienia lub gorszego samopoczucia przy próbach przerwania czy ograniczenia grania oraz ustępowanie tych stanów z chwilą powrotu do gry;
- spędzanie coraz większej ilości czasu na graniu w celu uzyskania zadowolenia lub dobrego samopoczucia, które poprzednio uzyskiwane były w krótszym czasie;
- postępujące zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub dotychczasowych zainteresowań na rzecz grania;
- kontynuowanie hazardowego grania pomimo negatywnych konsekwencji (fizycznych, psychicznych i społecznych).¹²,”

Istotne jest również zwrócenie uwagi na zjawisko e-hazardu. W dobie współczesności, gdzie każdy człowiek może korzystać z Internetu, e-hazard jest niczym innym jak graniem przez Internet.

2) Uzależnienie od Internetu

Kolejnym uzależnieniem behawioralnym jest uzależnienie od Internetu tzw. siecioholizm. „Uzależnienie od komputera i Internetu zalicza się do uzależnień psychicznych, czyli takich, gdzie występuje nieposkromiona potrzeba a nawet psychiczny przymus, aby wykonywać określoną czynność, co w efekcie prowadzi do rozładowania napięcia psychicznego, czyli następuje zminimalizowanie nieprzyjemnych odczuć¹³. Osoba uzależniona nie jest w stanie sama przerwać ciągłego powtarzania czynności a to przyczynia się do zmniejszenia codziennej aktywności, co w konsekwencji wpływa negatywnie na sferę społeczną, zawodową oraz szkolną¹⁴.

¹¹ <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/hazard/co-to-jest-hazard/>

¹² M. Rowicka, *Uzależnienia behawioralne, Profilaktyka i terapia*, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii. Warszawa, 2015, s. 22.

¹³ M. Jędrzejko, A. Taper, *Jak kształtować kontakt dziecka z multimediami?* Fundacja Pedagogium, Warszawa 2010, s. 21, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/siecioholizm/rodzaje-i-objawy-siecioholizmu/>.

¹⁴ C. Guerreschi, *Nowe Uzależnienia*, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2005, s. 30, [w:] <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/siecioholizm/rodzaje-i-objawy-siecioholizmu/>.

„Uzależnienie od Internetu jest pojęciem o bardzo szerokim zakresie, obejmującym wiele zróżnicowanych typów niekontrolowanej zależności od czynności związanych z siecią. Kimberly Young – badaczka amerykańska specjalizująca się w psychologii klinicznej i cyberprzestrzeni – wyróżniła kilka podstawowych typów uzależnień od Internetu:

- Socjomanię internetową, która przyjmuje postać uzależnienia od kontaktów społecznych. Objawia się ona nawiązywaniem relacji interpersonalnych wyłącznie za pośrednictwem Internetu. Osoba uzależniona ma trudności w bezpośrednich relacjach międzyludzkich – w ich nawiązywaniu i podtrzymywaniu. Negatywną konsekwencją uzależnienia od kontaktów społecznych jest zanik więzi emocjonalnych z najbliższymi – z rodziną i z przyjaciółmi,
- Uzależnienie od gier, które bardzo często dotyczy dzieci i młodych mężczyzn. Szczególnie niebezpieczne dla ich psychiki są gry, obfitujące w fabułę opartą na przemocy i agresji. Według wielu badaczy tego zjawiska osoba uzależniona nabywa negatywne cechy i zachowania, np. może być agresywna wobec bliskich, które chcą jej pomóc w walce z problemem. Uzależnienie od gier jest szczególnie niebezpieczne, ponieważ osoba zależna żyje w wirtualnej rzeczywistości, w świecie wykreowanym i pełnym fantazji. Charakterystyczną cechą tego uzależnienia jest niemal całkowita rezygnacja z rzeczywistości realnej na rzecz świata wykreowanego przez twórców gier,
- Uzależnienie od komputera, które charakteryzuje się wewnętrznym przymusem korzystania z komputera (nawet niepodpiętego pod sieć internetową). Osoba uzależniona może używać komputera do różnych celów m.in. do grania w pasjansa,
- Erotomania internetowa, która polega na uzależnieniu od zdjęć i filmów pornograficznych. Dodatkowo może ona przyjmować formę cyberseksu, czyli uprawiania seksu za pośrednictwem Internetu. Osoba uzależniona spędza wiele godzin na poszukiwaniu stron o tematyce seksualnej, zawiera kontakty seksualne przez Internet, a także uprawia samogwałt do internetowych materiałów pornograficznych. Cyberseksoholizm może przyjmować trzy formy: rekreacyjną, zagrożoną i kompulsywną. Jak można się domyślać szczególnie niebezpieczny jest kompulsywny wariant socjomanii internetowej, gdyż wiąże się on z dużym nakładem środków finansowych,
- Infoholizm, czyli tzw. przeciążenie informacyjne, które charakteryzuje się wewnętrznym przymusem przeglądania stron internetowych, uczestniczeniem w dyskusjach na forach

internetowych i nieustannej potrzebie zdobywania nowych informacji bez wyraźnie sprecyzowanego celu.¹⁵”

3) Zakupoholizm

Dokonywanie zakupów nie stanowi zagrożenia tak długo, jak człowiek może je kontrolować. Robienie zakupów staje się kłopotem, kiedy człowiek traci kontrolę, gdy dzięki zakupom jednostka radzi sobie ze stresem, emocjami, niezaspokojonymi potrzebami czy problemami.

Uzależnienie od zakupów rozwija się powoli, stopniowo i jest tak samo niebezpieczne dla człowieka jak każde inne, wiąże się z nim pewne konsekwencje.

„Oniomania jest medycznym terminem używanym do opisania problemu kompulsywnych zakupów. Oniomania jest zazwyczaj związana z niską samooceną, stanami lękowymi, depresją, samotnością czy gniewem.¹⁶”

„Objawy kompulsywnego kupowania:

- kupowanie i/lub wydawanie pieniędzy dla poprawy samopoczucia;
- poczucie euforii podczas zakupów i/lub wydawania pieniędzy;
- poczucie winy, wstydu i zakłopotania po zakupach i/lub wydaniu pieniędzy;
- spędzanie wolnego czasu w galeriach handlowych;
- ekscytacja na myśl o zbliżającej się wyprzedaży;
- kłamstwa na temat tego, co się kupiło lub ile pieniędzy się wydało;
- chowanie zakupionych produktów przed bliskimi;
- kupowanie niepotrzebnych przedmiotów;
- kłótnie z bliskimi dotyczące zakupów i wydawanych pieniędzy;
- okłamywanie bliskich w sprawach związanych z zakupami;
- pożyczanie pieniędzy na kolejne niepotrzebne zakupy;
- obsesyjne myśli na temat pieniędzy;
- problemy z pojawieniem się długów;
- kupowanie produktu mimo, iż danej osoby na to nie stać;
- nieumiejętność wytłumaczenia powodu zakupu określonych towarów.¹⁷”

4) Pracoholizm

¹⁵<https://stronazdrowia.pl/uzaleznienie-od-internetu-siecioholizm-objawy-rodzaje-i-skutki-sprawdz-jak-leczyc-uzaleznienie-od-komputera/ar/c14-13645143>

¹⁶ <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/zakupoholizm/daniela-intili-o-zakupoholizmie/>

¹⁷ Kinga Kaczmarek, Karolina Van Laere, *KOMPULSYWNE KUPOWANIE Kompendium wiedzy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych*, ETOH Fundacja Rozwoju Profilaktyki, Edukacji i Terapii Problemów Alkoholowych.

„**Uzależnienie od pracy** przejawia się w obsesyjno–kompulsyjnym dążeniu do nierealistycznych, perfekcjonistycznych standardów w celu nadmiernego kompensowania niskiego poczucia własnej wartości oraz unikania/redukowania emocji negatywnych i objawów odstawiennych. Jednym z najważniejszych kryteriów określających pracobolików jest brak umiejętności wyłączenia się z pracy, szczególnie w sferze myśli i wyobrażeń oraz podczas aktywności rekreacyjnych, a także chroniczne wykorzystywanie zapracowywania się do zastępczego radzenia sobie z deficytami samoregulacji emocji.¹⁸”

¹⁸ <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/pracoholizm/pasja-pracy-obsesja-kompulsja-czy-uzaleznienie/>

Rozdział III

Diagnoza występowania uzależnień w świetle zastanych źródeł w Gminie Wieczfnia Kościelna

3.1. Dane demograficzne Gminy Wieczfnia Kościelna

W analizowanych latach liczba mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna wahała się. W 2021 roku wynosiła 3895 osób, a w tym 1926 kobiet oraz 1969 mężczyzn. W 2022 roku było 3856 mieszkańców, w tym 1905 kobiet oraz 1951 mężczyzn. W 2023 roku było 3800 osób, a kobiet 1923 oraz mężczyzn 1877.

Liczba mieszkańców Gminy	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem:	3895	3856	3800
w tym kobiet:	1926	1905	1923
w tym mężczyzn:	1969	1951	1877

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

W 2023 roku liczba mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 783 osoby, 2311 w wieku produkcyjnym, a 706 w wieku poprodukcyjnym. Kobiety przeważają w grupie wiekowej poprodukcyjnej, natomiast mężczyźni są liczniejsi w grupie wiekowej produkcyjnej i przedprodukcyjnej.

Liczba mieszkańców Gminy w wieku: (31.12.2023 r.)	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Ogółem:	783	2311	706
w tym kobiet:	375	1024	478
w tym mężczyzn:	408	1287	228

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

W latach 2021–2023 odnotowano spadek liczby urodzeń żywych. W 2021 roku urodziło się 36 dzieci, natomiast w 2022 i 2023 roku po 25 dzieci. W podziale na płeć widać, że w 2021 roku urodziło się więcej chłopców (20) niż dziewczynek (16). W 2022 roku liczba chłopców spadła do 14, a dziewczynek do 11. W 2023 roku chłopców urodziło się jeszcze mniej (13), natomiast liczba dziewczynek nieznacznie wzrosła (12). Ogólnie w latach 2022 i 2023 liczba urodzeń utrzymała się na niższym poziomie niż w 2021 roku.

Liczba urodzeń żywych	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem:	36	25	25
w tym chłopcy:	20	14	13
w tym dziewczynki:	16	11	12

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

W latach 2021–2023 liczba zarejestrowanych zgonów wahała się, ale utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2021 roku odnotowano 53 zgony, w 2022 roku liczba ta spadła do 47, a w 2023 roku wzrosła ponownie do 51. W podziale na płeć widać, że liczba zgonów mężczyzn zmniejszyła się z 35 w 2021 roku do 28 w 2023 roku. Natomiast liczba zgonów kobiet była stała w 2021 i 2022 roku (18), ale w 2023 roku wzrosła do 23.

Liczba:	2021 r.	2022 r.	2023 r.
zarejestrowanych zgonów:	53	47	51
w tym mężczyźni:	35	29	28
w tym kobiety:	18	18	23

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

W roku 2021 zawarto 20 związków małżeńskich, w 2022 roku 22, natomiast ta liczba jeszcze wzrosła w 2023 roku do 28 małżeństw.

Liczba:	2021 r.	2022 r.	2023 r.
zawartych małżeństw:	20	22	28

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

Na koniec 2023 roku liczba mieszkańców gminy stałych i czasowych była podzielona w następujący sposób: 1595 osób to kawalerowie i panny, 325 osób to wdowcy i wdowy, a 154 osoby to osoby po rozwodzie. W związku małżeńskim znajdowało się 1750 osób.

Liczba mieszkańców Gminy (31.12.2023)	2023 r.
Stanu wolnego (kawaler/panna)	1595
Stanu wolnego (wdowiec/wdowa)	325
Stanu wolnego (po rozwodzie)	154
W związku małżeńskim	1750

Źródło: USC Wieczfnia Kościelna, data pozyskania danych 16.10.2024

3.2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Wieczfnia Kościelna. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, podstawą jej udzielenia, jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji.

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 62 rodziny z terenu gminy, natomiast rok wcześniej było to 56 rodzin, a w 2021 roku 60.

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy od lat są bardzo mocno zbliżone i są to: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność.

Pomoc GOPS			
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin	60	56	62
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	1	1	2

Źródło: GOPS Wieczfnia Kościelna

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba ogółem	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Niepełnosprawność	41	35	43
Bezrobocie	58	34	53
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	145	141	116
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	24	30	22
Długotrwała lub ciężka choroba	14	10	24
Alkoholizm	0	2	4
Inne:	128	146	127

Źródło: GOPS Wieczfnia Kościelna

W latach 2021-2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Wieczfnia Kościelna udzielał wsparcia rodzinom w formie świadczeń niepieniężnych, pieniężnych oraz porad.

- świadczenia niepieniężne: W 2021 roku otrzymały je 142 rodziny, w 2022 roku liczba ta wzrosła do 161, a w 2023 roku wyniosła 147.
- świadczenia pieniężne: W 2021 roku udzielono ich 171 rodzinom, w 2022 roku liczba ta spadła do 135, by w 2023 roku ponownie wzrosnąć do 171.
- świadczenia w formie porad: W 2021 roku udzielono ich 253 rodzinom, w 2022 roku liczba ta zmniejszyła się do 212, a w 2023 roku wzrosła do 230.

Świadczenia pieniężne i porady wykazywały zmienność, natomiast liczba rodzin otrzymujących świadczenia niepieniężne była stosunkowo stabilna, z lekkim wzrostem w 2022 roku.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS – liczba rodzin	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Świadczenia niepieniężne	142	161	147
Świadczenia pieniężne	171	135	171
Praca socjalna	253	212	230

Źródło: GOPS Wieczfnia Kościelna

Z analizy danych dotyczących struktury odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w latach 2021-2023 można wnioskować, iż liczba osób niepracujących pozostaje stabilna na przestrzeni lat, z lekkim spadkiem w 2023 roku. Natomiast zauważalny jest wzrost liczby osób pracujących dorywczo, szczególnie w 2023 roku. Liczba emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej zmienia się, z większym wzrostem wśród rencistów w 2023 roku. Kategoria: „bezrobotny bez prawa do zasiłku” odnotowuje stopniowy wzrost w badanym okresie, a także w 2023 roku zmniejszyła się liczba osób sklasyfikowanych w kategorii „inne”, co może wskazywać na lepsze dopasowanie odbiorców do konkretnych kategorii aktywności zawodowej.

Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względów na aktywność zawodową	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Pracuje	33	40	37
Pracuje dorywczo	5	3	10
Nie pracuje	23	23	22
Studiuje	0	1	1
Na rencie	9	5	10
Na emeryturze	8	2	6
Na zasiłku dla bezrobotnych	0	1	1
Bezrobotny bez prawa do zasiłku	11	12	13
Inne	102	106	93

Źródło: GOPS Wieczfnia Kościelna

3.3. Procedura „Niebieska Karta”

Procedura „Niebieskie Karty” to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy domowej. W Gminie Wieczfnia Kościelna na przestrzeni analizowanych lat 2021-2023 procedurę „Niebieska Karta” wszczyniała Policja. Jak widać w poniższej tabeli w 2021 roku było 3 złożonych formularzy, w 2022 roku ta liczba wzrosła do 6, następnie w 2023 roku również wzrosła do 8.

Procedura „Niebieskiej Karty”	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem, w tym przez:	3	6	8
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	0

Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Placówki Służby Zdrowia	0	0	0
Placówki szkolno-wychowawcze	0	0	0
Policja	3	6	8
Inne instytucje i organizacje	0	0	0

Źródło: GOPS Wieczfnia Kościelna

3.4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to lokalna instytucja, której celem jest koordynacja działań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożycia alkoholu w gminie. Współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami, aby opracowywać

i realizować programy profilaktyczne oraz świadczyć pomoc osobom z problemem nadużywania alkoholu i ich rodzinom. Komisja podejmuje działania mające na celu poprawę świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z alkoholem oraz promuje zdrowy styl życia

Działalność GKRPA w Gminie Wieczfnia Kościelna	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Posiedzenia GKRPA (ogółem)	11	7	7
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	9	7	7
Przeprowadzone rozmowy	9	10	9
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	11	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	2	3	4
dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	2	3	4
postanowienia negatywne	0	0	0
Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	9	10	9
Obecnie rozpoczętych spraw	9	10	9
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	1	2	1
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	1	2	1

Źródło: GKRPA Wieczfnia Kościelna

3.5. Rynek alkoholowy

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

- do 4,5%: **9;**

- od 4,5% do 18%: **9**;
- powyżej 18%: **9**;

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży:

- do 4,5%: **2**;
- od 4,5% do 18%: **3**;
- powyżej 18%: **2**;

3.6. Szkolenia dla pracowników służb

Szkolenia dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania powstawaniu uzależnieniom odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu profesjonalnej i skutecznej pomocy dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, a także wsparcia w sytuacji wystąpienia przemocy domowej. Takie szkolenia powinny obejmować szeroki zakres tematyczny, obejmujący wiedzę z zakresu rozpoznawania, zapobiegania i interweniowania w przypadkach problemów z uzależnieniami, a także powinny obejmować tematy związane z identyfikacją różnych rodzajów uzależnień, narzędziami interwencji, wsparciem dla osób uzależnionych. Ważna jest także świadomość o charakterystyce przemocy domowej, jej skutkach dla osób doznających przemocy domowej oraz społeczności, procedurach interwencji kryzysowej, prawach osób doznających przemocy domowej oraz technikach komunikacji z osobami dotkniętymi przemocą. Ponadto, istotne jest również zrozumienie kwestii kulturowych, społecznych przez osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

W Gminie Wieczfnia Kościelna na przestrzeni analizowanych lat odbywały się szkolenia dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Liczba szkoleń w latach 2021-2023 ulegała zmianom. Najwięcej szkoleń zostało przeprowadzonych w 2022 roku.

Szkolenia, w których uczestniczyli członkowie GKRPA, nauczyciele	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Szkolenia	18	23	19

Źródło: GKRPA Wieczfnia Kościelna

3.7. Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych

Działania profilaktyczne w placówkach oświatowych z zakresu profilaktyki uzależnień to różnorodne inicjatywy mające na celu zapobieganie problemom związanym z uzależnieniami wśród uczniów. Mogą one obejmować prowadzenie zajęć edukacyjnych na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, organizowanie warsztatów dotyczących radzenia sobie ze stresem i presją grupy, promowania zdrowego stylu życia oraz wspierania rozwoju umiejętności społecznych i emocjonalnych. Ponadto, placówki oświatowe mogą także współpracować

z lokalnymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w celu świadczenia dodatkowych usług wsparcia i poradnictwa dla uczniów dotkniętych problemami uzależnień.

Poprzez te działania, szkoły mogą odegrać istotną rolę w zapobieganiu powstawaniu uzależnieniom oraz przemocy domowej, wspierając uczniów, zwiększając świadomość społeczną i tworząc bezpieczne środowisko dla wszystkich uczniów.

Poniższe dane pochodzą ze szkół z terenu Gminy Wieczfnia Kościelna.

ROK 2021 r.

- Program profilaktyczny pt. „Bez uzależnień - życie bezpieczne, szczęśliwe i zdrowe” realizowany z okazji Dnia Dziecka w szkołach podstawowych na terenie gminy Wieczfnia Kościelna,
- Zakup filmów profilaktycznych dla szkół,
- XVII Kampania „Białych Serc” pt. „Od piwa nie tylko głowa się kiwa”.

Ilość osób uczestniczących:

- a) uczniów **280**
 - b) nauczycieli **40**
 - c) rodziców **10**
- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób 4).

ROK 2022 r.

- Warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych,
- Gminny konkurs filmowy - „Wakacje bezpieczne, zdrowe i bezalkoholowe” dla klas IV-VIII,
- Gminne Igrzyska Lekkoatletyczne – Impreza sportowo- rekreacyjna dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Wieczfnia Kościelna,
- Impreza Mikołajkowa - Impreza edukacyjno-rozrywkowa „Nie tylko od Święta o profilaktyce pamiętaj”,
- Projekt profilaktyczny „Nie zmarnuj Swojego Życia” realizowany przez zespół hip-hopowy RYMcerze - mini koncert profilaktyczny,
- XVIII Kampania „Białych Serc” pt. „Włącz alarm”. Propagowanie życia wolnego od narkotyków i innych uzależnień, w tym od telefonów komórkowych.

Ilość osób uczestniczących:

- a) uczniów **750**
- b) nauczycieli **35**
- c) rodziców **50**

- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób 2),
- Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 45).

ROK 2023 r.

- Program profilaktyczny – cykl zajęć dla dzieci podczas ferii zimowych pt. „Wypoczywamy i o zdrowie dbamy,
- Impreza sportowo – rekreacyjna dla dzieci i młodzieży z okazji Dnia Dziecka,
- Rajd rowerowy pt. „Rower moim uzależnieniem”,
- Impreza edukacyjno – rozrywkowa pt. „Mikołajki z Profilaktyką”,
- Impreza sportowa – turniej piłkarski Wieczfnia Summer CUP 2023,
- Kampania białych serc – europejski solidarny protest przeciwko narkotynom i przemocy.

Ilość osób uczestniczących:

- a) uczniów **750**
 - b) nauczycieli **113**
 - c) rodziców **140**
- Kolonie i obozy z programem zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym (ilość osób 2),
 - Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (ilość osób 101).

Rozdział IV

Badania lokalnych zagrożeń społecznych

4.1. Podstawowe problemy społeczne w opinii pełnoletnich mieszkańców

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowana metoda badawcza to PAPI (ang. Paper & Pen Personal Interview) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, która polega na bezpośrednim, indywidualnym wywiadzie kwestionariuszowym. Respondenci wypełniali papierowe ankiety pod nadzorem ankietera, co pozwalało na uzyskanie wyczerpujących i dokładnych odpowiedzi. Respondenci byli dokładnie informowani o anonimowym charakterze ankiety, co miało na celu zwiększenie ich komfortu i szczerości odpowiedzi. Dodatkowo, każdy respondent miał możliwość rezygnacji z udziału w badaniu

w dowolnym momencie, co podkreślało dobrowolność udziału i mogło wpłynąć na zwiększenie jakości uzyskanych danych.

W badaniu wzięło udział 100 mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna, co stanowiło reprezentatywną próbę dla populacji tej gminy. Średnia wieku respondentów wyniosła 38 lat, co sugeruje, że badanie objęło szeroki przekrój wiekowy mieszkańców, od młodych dorosłych po osoby starsze.

- W opinii mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna najistotniejszymi problemami społecznymi są: uzależnienie od alkoholu (53%), przestępczość (52%), nadmierne spożywanie przez dzieci i młodzież napojów energetyzujących (51%), przemoc domowa (49%), cyberprzemoc (48%), bieda i ubóstwo (48%) oraz uzależnienie od papierosów (48%).
- Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: nikotynizm (45%) oraz alkoholizm (40%).
- Żaden z mieszkańców Gminy Wieczfnia Kościelna nie deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, ani też nikt nie podejrzewa, że może do tego dochodzić wśród znanych osób.
- Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Wieczfnia Kościelna odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o średnim stopniu ryzyka – większość badanych z rozumą spożywa alkohol - najczęściej kilka razy w miesiącu (56%) oraz kilka razy w roku (31%), wypijając przy tym umiarkowane ilości alkoholu (1-2 porcje: 18%, 3-4 porcje: 53%, 5-6 porcji: 27%).
- 80% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol.
- 96% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- 97% badanych mieszkańców nie zna miejsc, w których osoba uzależniona od alkoholu może uzyskać pomoc.
- 49% badanych pali regularnie papierosy lub e-papierosy, 51% badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych.
- Żaden z badanych respondentów nie deklaruje, że zna i ma w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.
- Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Wieczfnia Kościelna nie występuje - 100% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.

- Jak wynika z przeprowadzonych badań 93% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę wsparcia psychologicznego dla rodzin (31%), organizacji warsztatów profilaktycznych dla uczniów (25%) oraz otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (22%).

4.2. Badania sprzedawców napojów alkoholowych

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Wieczfnia Kościelna, a wzięło w nim udział 14 osób. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 42 lata.

- Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta.
- 53% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.
- Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18go roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (60%) oraz kilka razy w miesiącu (33%).
- Wszyscy badani wskazali, że dzieci i młodzież podejmują próby zakupu napojów energetyzujących – często zdarza się to zdaniem 33%, a w opinii 67% rzadko.
- 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej.
- 66% badanych stwierdza, że sytuacje spożywania alkoholu w obrębie sklepu zdarza się najczęściej kilka razy w roku, 20% wskazuje na raz w miesiącu, a 7% deklaruje, że nie ma miejsca.
- Sprzedawcy charakteryzują się wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu – 100% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, również 100% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu oraz 93% badanych uważają, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

4.3. Dzieci i młodzież

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji

w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

W badaniu wzięli udział uczniowie Szkół Podstawowych Gminy Wieczfnia Kościelna w przedziale wiekowym: klasy 4-6 oraz 7-8.

<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 4-6 (SP 4-6)	76
Szkoły Podstawowe - uczniowie klas 7-8 (SP 7-8)	49
ŁĄCZNIE	125

- spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Wieczfnia Kościelna jest obecne. 4% uczniów klas 4-6 oraz 24% klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową,
- do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 4% młodszych i 26% starszych uczniów,
- jak wynika z badań, niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 7% uczniów klas 4-6 oraz 18% klas 7-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami,
- uczniowie w większości wskazywali, że nie wiedzą czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby łatwe/trudne (SP 4-6: 86%; SP 7-8: 71%). Jednakże, 5% młodszych oraz 8% starszych uczniów twierdzi, że byłoby to łatwe, a 9% uczniów klas 4-6 oraz 21% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to trudne,
- zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Większość badanych nie posiada takiej wiedzy (SP 4-6: 93%, SP 7-8: 93%),
- należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 4% uczniów klas SP 4-6 oraz 8% uczniów SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 20% uczniów z młodszej grupy oraz 33% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne,
- niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób najczęściej – komputer do 4 godzin dziennie (SP 4-6: 27%, SP 7-8: 20%); do 3 godzin dziennie (SP 4-6: 63%, SP 7-8: 51%),
- jeżeli chodzi o powody korzystania z telefonu uczniowie wskazywali kolejno na: SP 4-6: słuchanie muzyki (44%), oglądanie tzw. memów (21%) oraz przeglądanie różnych stron w

- Internecie (9%); SP 7-8: przeglądanie różnych stron internetowych i słuchanie muzyki (po 21%) oraz serfowanie po portalach społecznościowych i czatach (17%),
- łącznie 70% uczniów klas 4-6 oraz 78% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 21%; SP 7-8 – 6%). Jednocześnie, 9% uczniów klas 4-6 oraz 16% klas 7-8 stwierdziło, że korzystanie z Internetu jest dla nich na tyle istotne, że trudno byłoby im bez tego wytrzymać,
 - pozytywnie należy ocenić minimalną skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 12% uczniów SP 4-6 oraz 8% SP 7-8,
 - za najbardziej powszechne uzależniania behawioralne uczniowie Gminy Wieczfnia Kościelna uznali: uzależnienie od smartfonu (SP 4-6: 55%, SP 7-8: 67%) oraz sieciologizm (SP 4-6: 52%, SP 7-8: 67%),
 - uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach: fizycznej (SP 4-6 – 26%, SP 7-8 – 29%) bądź psychicznej (SP 4-6: 17%. SP 7-8: 12%),
 - 41% uczniów SP 4-6 oraz 49% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”,
 - uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z obelgami (SP 4-6: 32%; SP 7-8: 46%) oraz często została udostępniana ich prywatna korespondencja (SP 4-6: 20%; SP 7-8: 49%),
 - uczniowie Szkół Gminy Wieczfnia Kościelna wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (SP 4-6: 20%; SP 7-8: 12%),
 - przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Wieczfnia Kościelna (SP 4-6: 5%; SP 7-8: 2%),
 - uczniowie w Gminie Wieczfnia Kościelna deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami (SP 4-6: 90%, SP 7-8: 98%),

Rozdział V

Adresaci Programu

Działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu adresowane są do mieszkańców Gminy, których mogą dotyczyć szeroko rozumiane problemy wynikające z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych (narkotyków), w tym nowych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, a także do osób fizycznych i prawnych

zaangażowanych

w realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Rozdział VI

Realizatorzy Programu

Działania ujęte w Programie będą realizowane przez:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policję,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Straż Gminną,
- Ośrodek Zdrowia,
- Placówki Oświatowe,
- Podmioty, którym zlecono realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Rozdział VII

Cele oraz realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

Najważniejszym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Wieczfnia Kościelna na lata 2025 – 2028 jest zmniejszenie spożycia alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz zapobieganie uzależnieniom behawioralnym.

W poniższej tabeli przedstawiono kierunki działań oraz zadania niniejszego Programu.

1. Rozszerzanie możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków	
Kierunki działań:	• motywowanie i kierowanie na leczenie; • kierowanie do sądu wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu; • udzielanie wsparcia i pomocy psychospołecznej osobom po zakończeniu terapii odwykowej i ich rodzinom;

	• dostarczanie informacji o możliwości podjęcia profesjonalnej terapii; • wspieranie działań realizowanych przez placówki terapeutyczne, oświatowe, zdrowotne prowadzone przez organizacje rządowe i pozarządowe; • tworzenie, wspieranie i finansowanie miejsc pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy domowej; • rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocowych na stronach internetowych i tablicach dostępnych w miejscach publicznych, szczególnie przez podmioty działające w obszarze profilaktyki (np. ulotki).
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba skierowanych wniosków do sądu; • liczba przeprowadzonych rozmów motywujących; • liczba zorganizowanych działań; • liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych; • liczba udzielonego wsparcia; • liczba osób korzystająca ze wsparcia.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	
Kierunki działań:	• uczestniczenie w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach społecznych; • prowadzenie zajęć, programów, warsztatów profilaktyczno-edukacyjnych, imprez profilaktycznych oraz spektakli m.in z zakresu: uzależnień behawioralnych, uzależnień od alkoholu oraz uzależnień od innych substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze); • organizacja i finansowanie gminnych imprez profilaktycznych dla

	mieszkańców gminy; • realizowanie w szkołach programów rekomendowanych przez KCPU; • promowanie wśród dzieci i młodzieży aktywnych form spędzania czasu wolnego poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych, w tym konkursów i turniejów w celu wartościowego zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży; • organizowanie szkoleń, pogadanek, wywiadówek dla rodziców z zakresu przeciwdziałaniu uzależnieniom; • edukowanie społeczności lokalnej na temat uzależnień, a także przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, organizowanie pogadanek, prelekcji na temat rodzajów uzależnień, konsekwencji ich powstawania oraz ich zapobieganiu; • inicjowanie i wspieranie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe, społeczność lokalną, parafie, szkoły w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych a także przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym; • organizacja szkoleń, warsztatów dla kadry nauczycielskiej w szkołach, w szczególności na temat rozpoznawania objawów uzależnień.
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba przeprowadzonych wydarzeń/warsztatów/programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży; • liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w wydarzeniach /warsztatach/programach profilaktycznych; • liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodziców, opiekunów; • liczba rodziców, którzy uczestniczyli w szkoleniach; • liczba przeprowadzonych kampanii; • liczba rozpowszechnionych informacji w tym w formie ulotek; • liczba zorganizowanych działań skierowana do kadry nauczycielskiej,

	• liczba nauczycieli biorąca udział w szkoleniach, warsztatach z obszaru profilaktyki uzależnień.
3. Prowadzenie działalności szkoleniowej w stosunku do osób zajmujących się zawodowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym	
Kierunki działań:	• organizowanie szkoleń w obszarze profilaktyki członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, policjantów, pracowników służby zdrowia, radnych, kuratorów i osoby realizujące zadania profilaktyczne obejmujące problematykę uzależnień i profilaktykę przemocy domowej; • supervizja z zakresu przemocy domowej związanej z uzależnieniami; • szkolenia dla osób prowadzących rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego.
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba pracowników pracujących w obszarze profilaktyki biorąca udział w zorganizowanych szkoleniach; • liczba zorganizowanych szkoleń skierowana do służb pracujących w obszarze profilaktyki.
4. Wsparcie instytucji, organizacji społecznych oraz jednostek indywidualnych zaangażowanych w rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych	
Kierunki działań:	• dofinansowywanie działalności organizacji pozarządowych, społecznych realizujących zadania związane z rozwiązywaniem problemów z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków oraz związane z profilaktyką uzależnień behawioralnych; • rozpowszechnianie materiałów informacyjnych, edukacyjnych z obszaru profilaktyki uzależnień; • współorganizowanie lokalnych imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych, propagujących zdrowy styl życia; • wspieranie działań stowarzyszeń abstynenckich; • prowadzenie badań nad zjawiskiem uzależnień w Gminie Wieczfnia

	Kościelna i związanych z nią problemów społecznych; • monitorowanie i diagnozowanie sytuacji rodzin, w których istnieje przypuszczenie, że występuje problem alkoholowy, narkotykowy a także przypuszczenie, że występuje przemoc domowa; • wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez m.in.: • dofinansowanie konferencji trzeźwościowych, • poprawę warunków bazy lokalowej i jej wyposażenia.
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba opracowanych raportów dotyczących monitoringu zjawiska uzależnień; • liczba instytucji, organizacji współpracująca przy realizacji niniejszego Programu; • liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych, edukacyjnych z obszaru profilaktyki uzależnień; • liczba zorganizowanych lokalnych imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych, propagujących zdrowy styl życia.
5. Świadczenie wsparcia psychospołecznego i prawnej pomocy rodzinom dotkniętym problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu i narkotyków, w szczególności zapewnienie ochrony przed przemocą domową	
Kierunki działań:	• organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców z problemem uzależnień mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych; • udzielanie wsparcia członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych; • podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia przemocy; • realizowanie procedury „Niebieska Karta”; • organizowanie dla dzieci i młodzieży wypoczynku letniego i zimowego z uwzględnieniem działań profilaktycznych, • informowanie społeczności lokalnej o tym, gdzie i jak szukać pomocy w sytuacjach związanych z negatywnymi konsekwencjami używania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych czy konsekwencjami uzależnień behawioralnych poprzez rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy i ich ofercie

	w postaci ulotek, plakatów czy ogłoszeń prasowych, czy umieszczenie informacji na stronie Urzędu Gminy, GOPS, placówek oświatowych.
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba założonych kart w ramach procedury „Niebieskiej Karty”; • liczba przeprowadzonych interwencji; • liczba dzieci i młodzieży korzystająca z wypoczynku letniego i zimowego; • liczba prowadzonych programów korekcyjno-terapeutycznych; • liczba prowadzonych programów psychologiczno-terapeutycznych; • liczba zorganizowanych działań.
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ reklama napojów alkoholowych i art. 15 zakaz sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, nietrzeźwym, pod zastaw lub na kredyt ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego	
Kierunki działań:	• organizowanie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców napojów alkoholowych; • monitorowanie sprzedaży napojów alkoholowych poprzez kontrole, jak również działania informacyjne; • podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałania nietrzeźwości w ruchu drogowym; • podejmowanie działań interwencyjnych wobec osób prowadzących promocję oraz reklamę napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych: • sporządzanie i kierowanie do sądu aktów oskarżenia; • reprezentowanie Gminy w charakterze oskarżyciela publicznego.
Termin realizacji:	2025 – 2028
Wskaźniki działań:	• liczba przeprowadzonych interwencji; • liczba złożonych wniosków wszczęcie postępowania dowodowego; • liczba sporządzonych aktów oskarżenia; • liczba zorganizowanych działań mających na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości w ruchu drogowym;

- liczba osób uczestnicząca w zorganizowanych działaniach mających na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości w ruchu drogowym;
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców napojów alkoholowych;
- liczba osób biorąca udział w szkoleniach.

Rozdział VIII

Realizowanie i finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

8.1. Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

Wójt sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii oraz efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Wójt sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, i przesyła ją do KCPU w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

8.2. Finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 – 2028

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych o których mowa w art. 11¹, art. 18, art. 18¹ ustawy oraz opłat określonych w art. 9² ust. 19 i 20 ustawy dotyczących opłat od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

8.3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za każdorazowy udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieczni Kościelnej a także za udział w czynnościach kontrolnych tej Komisji, o których mowa w art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151), członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieczni Kościelnej przysługuje wynagrodzenie w wysokości 15% minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r., poz. 2207, z 2023 r., poz. 1667)
2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia, o którym mowa w ust.1 jest lista obecności z posiedzeń lub czynności kontrolnych.

WÓJT
mgr inż. Mariusz Gębala